ISBN: 966-02-2074-X
DOI: 10.5281/zenodo.19714617

ФІ́ШЕР Адам (Fischer Adam; 07. 06. 1889, м. Перемишль, нині Підкарпатського воєводства, Польща — 22. 12. 1943, Львів) — польський етнолог і фольклорист. Закінчив гімназію (1907) та Університет (1912, вивчав романську філологію) у Львові; після поглибленого вивчення філософії й етнології у Берлінському університеті (1913) зосередився на дослідженнях з етнографії. 1908—24 — бібліотекар Національного закладу імені Оссолінських у Львові, де водночас із посадовими обов'язками займався бібліографічними студіями. Від 1924 — надзвичайний, від 1930 — звичайний професор з етнології, керівник Етнологічного закладу, 1939—41 — член кафедри українського фольклору та етнографії Львівського університету. Організатор львівської етнологічної школи, в якій під його керівництвом проходили підготовку й українські молоді науковці (Р. Гарасимчук, К. Матейко, К. Добрянський, В. Пашницький, О. Березовська та ін.). Член Етнографічної комісії Польської АН, Польського народознавчого товариства у Львові (від 1910 — багатолітній секретар) та головний редактор його друкованого органу «Lud». Під керівництвом Ф. упродовж майже 30-ти р. до 2-ї світової війни вийшло 20 т. цього видання і 5 т. наукової серії «Prace etnograficzne» (Lwów, 1934—39). У пошуках українських аналогів і паралелей Ф. користувався українськими і польськими публікаціями етнографічного і фольклорного матеріалу — автентичних текстів і досліджень, виявляв добру обізнаність з їхньою бібліографією. Використовував у відповідному контексті пісенні зразки української усної народної словесності, зокрема обрядової поезії. Як секретар Польського народознавчого товариства Ф. уважно слідкував за комплектуванням його бібліотеки народознавчою літературою, зокрема й українською. Налагодив взаємообмін літературою з НТШ, предметом його особливої уваги були серійні видання Товариства — «Етнографічний збірник» і «Матеріали до українсько-руської етнології» (від 1916 — «Матеріали до української етнології»). Ф. заохочував і підтримував етнологічне дослідження українців, традицію систематичного взаємного рецензування у польських і українських виданнях народознавчих праць учених обох сторін. Автор багатьох досліджень з польської етнографії та ін. слов'янських народів, а також бібліографічних праць із народознавства. Наукову вартість мають його розвідки про бойків, лемків, Опілля, Полісся. Незвичайним явищем у свій час була етнографічна монографія Ф. про українців «Rusini. Zarys etnografii na Rusi» (Lwów, 1928), написана зі збереженням належної міри наукової об'єктивності. Підтримував наукові зв'язки з українськими вченими, зокрема з НТШ. Листувався з В. Гнатюком.

Основні праці

Wątek odkwitającej gałęzi. Lwów, 1909; Okruchy ludoznawcze. 1. Bajka o kozie obdartej. Lwów, 1911; Zwyczaje pogrzebowe ludu polskiego. Lwów, 1921; Klon i jawor w kulturze ludu polskiego. Warszawa, 1932; Drzewa w wierzeniach i obrzędach ludu polskiego. Lwów, 1939; Zarys etnografii Polski Południowo-Wschodniej. Lwów, 1939.

Рекомендована література

1. J. S. Gajek. Profesor Dr. Adam Fischer // Lud. 1946. T. 36
2. Кирчів Р. Українська тема в народознавчій парадигмі Адама Фішера // Народознавчі зошити. 2011. № 4
3. Тарнавський Р. Пам'яті Адама Фішера: Життєпис професора етнології Львівського університету // Народна творчість та етнографія. 2013. № 5.

Р. Ф. Кирчів

Бібліографічний опис:
Фішер Адам / Р. Ф. Кирчів // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2026. — Режим доступу: https://esu.com.ua/article-892492

2001–2026 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).